

Karla Zambrano González¹

La condició de l'individu en el Dret Internacional

I. Introducció

Amb caràcter introductor i a nivell general, cal fer esment a la progressiva humanització del Dret internacional, que reconeix, cada vegada més, als individus una certa projecció com a destinataris d'algunes de les seues normes.

A priori, en el Dret Internacional (DI) clàssic, els Estats van monopolitzar la capacitat d'actuació en les relacions internacionals. D'aquesta manera, l'individu quedava totalment diluït i només a través de l'Estat podia rebre alguna consideració en el pla del Dret internacional. Es tracta d'una òptica de l'Estat que excloïa la consideració directa de l'individu en el pla internacional. No obstant això, amb el pas del temps, s'ha pres en consideració a la persona humana. Per exemple, en la Declaració Universal dels Drets Humans (1948); Dret humanitari bèl·lic, etc.

Pel que fa al DI contemporani, es tracta d'un avanç progressiu cap a l'establiment de mecanismes de tutela d'aqueixos drets efectuat directament davant una

¹ Investigadora postdoctoral i Professora de Dret Internacional Públic i del Medi Ambient. Universitat de València (Espanya). Research Member of the Jean Monnet Module, Project: ENVEU. Cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(és) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

instància internacional. És sobretot, en el marc de les Organitzacions internacionals on la definició i la garantia dels drets dels individus s'ha dut a terme amb major intensitat.

II. La condició de l'individu en el Dret Internacional Públic

El art. 87,b de la Carta de l'ONU va establir un dret de petició per als habitants dels territoris sota administració fiduciària; també en el marc de l'ONU, el Pacte internacional sobre drets civils i polítics de 1966, el Protocol facultatiu dels quals en el qual s'estableix el Comité dels Drets Humans al qual poden presentar “comunicacions” els individus víctimes d'una violació dels drets establits en el Pacte de què es tracta (Protocol, Art. 1). Així mateix, hi ha la possibilitat d'interposar un Recurs individual en el marc de la Convenció de les Nacions Unides sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial de 21 de desembre de 1965.

Ara bé, las cotes més avançades de distribució a l'individu d'uns certs drets susceptibles de ser reclamats davant una instància jurisdiccional internacional s'han produït en l'àmbit regional, especialment en el continent europeu; tant davant el Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH) com en el marc de l'Unió Europea (UE) entre les característiques de la qual es troba l'efecte directe d'algunes de les disposicions del Dret de la UE als ciutadans dels Estats membres (EEMM) i la possibilitat d'instar la seua protecció.

D'altra banda, els individus apareixen també en uns certs casos com a destinataris de normes internacionals que imposen obligacions als mateixos i la violació de les quals reclama una sanció de caràcter repressiu que serà imposada pels tribunals nacionals o, en casos excepcionals, per un tribunal internacional penal.

En aquest sentit, es constitueixen els *delicta iuris gentium*, per a jutjar actes com la pirateria, la falsificació de moneda, el tràfic de drogues, el trànsit d'espècies protegides, etc. La seua tipificació s'estableix, *a priori*, per mitjà d'un Tractat internacional; la seua sanció s'atribueix als Estats a través dels seus propis tribunals donant pas a una competència penal universal.

No obstant això, en el Dret internacional, també sorgeixen instruments internacionals per a enjudiciar als responsables de crims de guerra, crims contra la pau i contra la humanitat. Així, després de la Segona Guerra Mundial es van definir noves categories de crims en un instrument internacional, l'Estatut de Londres de 8 d'agost de 1945 i la seua sanció es va dur a terme a través d'una instància jurisdiccional internacional creada a aquest efecte: els Tribunals Militars Internacionals de Nüremberg i Tòquio.

A més, la Comissió de Dret Internacional va elaborar un Projecte de Codi de Crims contra la Pau i la Seguretat de la Humanitat (1996) i per part seua, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides va establir un Tribunal Penal Internacional per a l'antiga Iugoslàvia (TPIY) en 1993 i un Tribunal Penal Internacional per a

Ruanda (TPIR) en 1994, per a processar als individus considerats més responsables de la comissió de crims internacionals en aqueixos terribles conflictes.

Més recentment s'han establert altres tribunals penals mixtos, entre l'internacional i el nacional:

- Timor Leste (1999);
- Serra Leona (2002);
- Cambodja (2003);
- l'Iraq (2003);
- Líban (2007).

Així mateix, segons una Conferència intergovernamental reunida a Roma es va adoptar, el 17 de juliol de 1998, l'Estatut de la Cort Penal Internacional (CPI) que va entrar en vigor l'1 de juliol de 2002 i constitueix la primera instància d'aquesta naturalesa de competència i àmbit universal.

Tots aquests exemples demostren que l'individu apareix com a destinatari de normes de Dret internacional que tipifiquen unes certes categories de delictes particularment greus i la repressió dels quals pot efectuar-se per mitjà de tribunals penals internacionals.

Cofinanciado por
la Unión Europea

ENVEU
Jean Monnet Module

Project No. 101085459